

1. ULUSLARARASI INTERNATIONAL KONYA SANAT VE MİMARLIK SEMPOZYUMU

KONYA ART AND
ARCHITECTURE
SYMPOSIUM

17-19 Kasım November 2022

Gelenekten Geleceğe
Barınma Kültürü
Dwelling Culture
from past to the future

KAAS'22

BİLDİRİ ÖZET
KİTABI
ABSTRACT BOOK

ABD HÜKÜMETİNİN SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE NÜKLEER SAVAŞA KARŞI HAZIRLIĞI: KENDİN YAP - SERPİNTİ BARINAKLARI (DIY - FALLOUT SHELTER)

Öğr. Gör. Merve ATMACA ÇETİNKAYA

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1226-9835

Arş. Gör. Selin KILIÇ DEDE

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8204-7651

Özet

İkinci Dünya Savaşından sonra, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki orta sınıf hızla genişledi, işsizlik düştü ve Birleşik Devletler, nükleer bombaya sahip güçlü tek haline geldi. Ancak bu üstünlük, dört yıl sonra, 1949 yılında Sovyetler Birliği'nin ilk nükleer silahını test etmesiyle sona erdi.

1951'de ortaya çıkan Soğuk Savaş ile dönemin başkanı, nükleer savaş durumunda vatandaşlara koruma sağlamak için Federal Sivil Savunma İdaresi'ni kurdu. Hükümetin göz önünde bulundurduğu seçeneklerden biri, ülkenin her yerinde barınaklar inşa etmektir. Ancak barınak inşa etmek çok pahalı olacağından dönemin hükümeti, vatandaşlara nükleer saldırı durumunda kendilerini korumak için sorumluluk almaları çağrısında bulunuldu.

Hükümet, "sığınak potansiyeli olan tüm kamu binalarını" belirleyerek, 50 milyon Amerikalının en yakın bodruma koşarak nükleer bir savaşta hayatta kalmasını sağlayacak bir yol tasarlıyordu. Kasım 1958'de Good Housekeeping dergisinde "Bir Şükran Günü İçin Korkutucu Bir Mesaj" başlıklı bir yazı yayınlandı. Okuyuculara, bir saldırı durumunda, "tek kurtuluş umudunun gidilecek bir yer olduğunu" söyleyerek, onları evde bir barınak yapmaları ve ücretsiz planlara ulaşmak için de hükümetle iletişime geçmeleri için çağrıda bulunuldu.

Serpinti barınakları, ideolojik olarak yüklü bir ulusal "kendin yap projesi"ne dönüştürülerek, vatandaşların nükleer savaşa hazırlanmasına yardımcı olmak için erişilebilir ve zevkli bir yol olarak görüldü. Kendin yap barınak (DIY shelter) fikrine ilk başlarda halk ilgi gösterdi. Sığınak yapımı için, beton bloklar, hazır harç, ahşap direkler, tahta kaplama ve altı kilo çivi gibi herhangi bir hırdavatçıda bulunabilecek malzemeler yeterli olmuştur. Hatta, yapı malzemeleri perakendecileri veya inşaat

müteahhitlerinin olduğu işletmeler, proje için gereken her şeyi kitler biçiminde sattılar. Ayrıca, 1959 yılında soğuk savaş gerilimleri arttıkça hükümet, bir aile bodrumunda veya kazılmış bir çukurda bir sığınak inşa etmek için adım adım talimatlar sunan bir kitapçık olan “The Family Fallout Shelter”ın 22 milyon kopyasını dağıttı. Sadece Amerikalıların yüzde üçü bu barınakları inşa etse de bu oran milyonlarca insanı temsil ediyordu.

Bu bilgiler ışığında çalışmanın konusunu “Kendin Yap (Do It Yourself - DIY) Serpinti Barınak (Fallout Shelter)”ları oluşturmaktadır. 1950’ler sonrası Sovyet Birliği ile yaşadığı soğuk savaş döneminde nükleer bomba saldırısından korkan ABD hükümeti, halkına barınak inşa etmeleri için çağrıda bulunmuş ve “Serpinti Barınak”ların inşasına dair bilgileri halka dağıtmıştır. Bu çalışmayla dönem içinde yayınlanan yazılı ve görsel çıktılar üzerinden “Kendin Yap - Serpinti Barınak”ları mekansal olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Soğuk savaş, Nükleer saldırı, Kendin yap (DIY), Serpinti barınak (fallout shelter)